

ПРАВИЛНИК

О ТАКМИЧЕЊИМА ИЗ ФИЗИКЕ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА

Члан 1.

Најважнији циљеви такмичења у знању из физике ученика основних и средњих школа (у даљем тексту: такмичења) су:

- навикавање ученика на радни напор и сагледавање значаја постигнутих резултата,
- развијање љубави ученика према физици и осталим природним наукама,
- проналажење и афирмација ученика са посебним способностима,
- проналажење и афирмација наставног кадра са посебним способностима у образовном и васпитном раду,
- промоција и афирмација образовно-васпитног рада школа,
- подизање квалитета образовно-васпитног рада.

Члан 2.

Такмичења организује Друштво физичара Србије (у даљем тексту: ДФС) у сарадњи са министарствима задуженим за просвету и науку (у даљем тексту: министарства). Носиоци организације такмичења су:

- а) Републичка комисија за такмичења ученика основних школа ДФС (Републичка комисија),
- б) Републичка комисија за такмичења ученика средњих школа ДФС (Републичка комисија),
- в) Одељење за средње образовање и Одељење за основно образовање ДФС,
- г) Извршни и Управни одбор ДФС,
- д) Комисије за такмичења на општинском и окружном нивоу,
- ђ) Министарство задужено за просвету,
- е) Подружнице ДФС,
- ж) Домаћини такмичења.

Члан 3.

Извршни и Управни одбор ДФС директно, и преко Одељења за основно, односно Одељења за средње образовање ДФС:

- а) Прати и усмерава рад обе Републичке комисије,
- б) Помаже обема Републичким комисијама у обезбеђивању услова за нормално одвијање такмичења.

Члан 4.

Обе Републичке комисије чине: председник, секретар, аутори и рецензенти задатака.

Седнице Комисија се могу одржавати на одговарајућим састанцима или преко интернета (интернет седнице). Кворум седница Републичких комисија чине:

- на састанцима - присутни чланови,
 - на интернет седницама - чланови који су учествовали у раду седнице својим дописима.
- Одлуке се доносе простом већином гласова.

Члан 5.

Свака од Републичких комисија:

- а) Организује целокупан циклус такмичења из физике ученика основних, односно средњих школа,
- б) Заједно предлажу Правилник о такмичењима из физике ученика основних и средњих школа на основу смерница Одељења за основно, односно средње образовање ДФС,
- в) Припрема задатке и решења за све нивое такмичења, осим школског,
- г) Настоји да у што већем броју попуњава комисије за преглед и оцену задатака на свим републичким такмичењима,
- д) Чини Комисију за преглед и оцену задатака средњошколаца на Српској физичкој олимпијади и изборном такмичењу,
- ђ) По могућности, шаље представнике на општинска и окружна такмичења средњошколаца,
- е) Организује припреме ученика за међународна такмичења средњошколаца,
- ж) Одређује вође екипа за међународна такмичења.

Члан 6.

Председник сваке од Републичких комисија:

- а) Руководи радом Републичке комисије,
- б) Координира рад свих носилаца такмичења, на свим нивоима,
- в) Обезбеђује рад Комисије кроз контакте са министарствима и домаћинима: републичких такмичења, Српске физичке олимпијаде, припрема ученика за међународна такмичења и изборних такмичења,
- г) Потписује признања и захвалнице на републичким такмичењима,
- д) Рецензент је свих задатака на свим нивоима такмичења, а по потреби је и аутор задатака,
- ђ) Одређује секретара Републичке комисије, ауторе и рецензенте задатака,
- е) По правилу, један је од вођа пута ученика на међународним такмичењима,
- ж) Одговоран је за целокупно такмичење Одељењу за основно, односно средње образовање, Извршном и Управном одбору ДФС,
- з) По потреби одређује заменика председника Комисије.

Члан 7.

Између ученика основних, односно средњих школа разликују се следеће категорије:

- Ученици школа, или одељења, која раде по посебним програмима за талентоване ученике у физици и математици (у даљем тексту: ученици посебних одељења),
- Ученици осталих гимназија или основних школа,
- Ученици средњих стручних школа.

У посебна одељења спадају:

- одељења која раде по програму Математичке гимназије у Београду за основну или средњу школу,
- одељења гимназија за таленте у физици, као што је одељење гимназије у Нишу, и
- остале гимназије чији ученици имају укупан број часова физике и математике збирно као претходно наведене гимназије, или више.

Ученици посебних одељења спадају у ову категорију без обзира који разред похађају и у ком се разреду такмиче.

Члан 8.

Такмичења се организују на следећим нивоима: школски, општински, окружни, републички, Српска физичка олимпијада и изборно такмичење. Такмичарски задаци на свим нивоима обухватају обрађено градиво одговарајућег разреда, као и градиво свих претходних разреда (делимично или у потпуности). Изузетано, у првом разреду средње школе се не дају задаци из градива основне школе. Приближан, необавезујући, број задатака из претходних разреда по разредима и нивоима такмичења дат је у табели.

Разред	Општинско	Окружно	Републичко
VIII	1	1	1-2
II	1	1	2
III	1	2-3	2-3
IV	1	2-3	3-4

Поред теоријских задатака, за све разреде средње школе и осми разред основне школе, на републичким такмичењима се, по правилу, дају и задаци који се односе на замишљени експеримент.

У складу са пређеним градивом из математике, на овим такмичењима могу бити и задаци који захтевају познавање основа диференцијалног и интегралног рачуна за ученике средњих школа.

Основ задатака за средњошколце је програм гимназија природно-математичког смера, а задатака за основце програм стандардне основне школе, укључујући програм за додатни рад. Задаци могу да буду проширени и допунским садржајима према плану такмичења, објављеном на сајту Друштва физичара Србије www.dfs.rs.

На републичким такмичењима се задаци за ученике посебних одељења разликују од задатака за ученике осталих одељења у свим разредима и у општим групама. За потребе надлежних Министарстава формира се заједничка листа на највишем нивоу такмичења за сваки разред, на основу броја постигнутих бодова без обзира на задатке које су ученици радили.

Задаци на Српској физичкој олимпијади и изборном такмичењу обухватају целокупно градиво основне, односно средње школе. Задаци на изборном такмичењу могу бити из свих области из којих се појављују задаци на међународним такмичењима, иако се неке од њих не изучавају у нашим школама.

Задаци на Српској физичкој олимпијади за ученике средњих школа, према финансијским могућностима, треба да личе на задатке на међународној олимпијади.

Члан 9.

Такмичења се одвијају по разредима, осим ученика осмог и четвртог разреда.

Ученици осмог разреда, као и ученици шестог и седмог разреда који то желе, такмиче се у општој групи за основну школу.

Ученици четвртог разреда, као и ученици првог, другог и трећег разреда који то желе, такмиче се у општој групи за средњу школу.

Ученици могу да се такмиче у свом или вишем разреду.

Ученици нижих разреда могу се равноправно такмичити са ученицима осмог разреда основне школе, односно четвртог разреда средње школе, за пласман на међународну олимпијаду тако што ће се од општинског такмичења такмичити у одговарајућој општој групи.

Ученици трећег разреда који на збирној листи успеха на регионалним такмичењима буду на деветом или вишем месту могу наставити такмичење у општој групи на републичком такмичењу.

Ученици другог разреда који на збирној листи успеха на регионалним такмичењима буду на четвртом или вишем месту могу наставити такмичење у општој групи на републичком такмичењу.

Члан 10.

Времена израде задатака, у минутима, за различите такмичарске нивое и такмичарске групе, дата су у приложеној табели. Ради уједначавања критеријума различитих такмичарских комисија на општинском и окружном нивоу, неопходно је строго поштовање ових времена.

Школа	Општинско	Окружно	Републичко	Српска физичка олимпијада
Основна	120	150	180	по правилу 180
Средња	180	210	240	по правилу 240

Сва општинска и окружна такмичења морају почети у исто време, осим у случају изузетно оправданих разлога (елементарне непогоде и сл.). Општинска такмичења почињу у 9 сати, а окружна у 10 сати, ако у пропратном писму, достављеном уз задатке, није другачије одређено.

Строго је забрањено одржавање такмичења пре или после овог времена, или другог датума у односу на датум наведен у пропратном писму. Непоштовање овог правила повлачи пријаву Министарству просвете.

Члан 11.

Школским такмичењима треба посветити посебну пажњу. Ова такмичења су најмасовнија, њихова успешност највише доприноси љубави ученика према физици. Требало би их учинити доступним свим ученицима који изразе жељу да на њима учествују, а посебно свим ученицима са одличним и врло добрим оценама из физике. Наставници би требало да анимирају ученике за учешће на такмичењу, тако да на школском такмичењу учествују најмање два ученика из сваког одељења. У школама са малим бројем ученика заинтересованих за такмичење, као што су стручне школе, наставници могу одредити ученике за општинско такмичење на основу успеха из физике у школи.

Члан 12.

На општинска такмичења ученике позивају општинске комисије за такмичење. На овим такмичењима, по правилу, треба да учествују сви ученици за које комисије са школских такмичења сматрају да располажу одговарајућим знањем.

Број ученика који се позивају на окружно такмичење одређује окружна комисија чијим радом координира актив наставника физике школе домаћина такмичења. Ради популаризације такмичења овај број треба да буде што је могуће већи. Потребно је обезбедити пласман највећем броју ученика који су веома добро урадили задатке на општинском такмичењу, а да бројност не угрожава регуларност одвијања такмичења. При томе се, по потреби, могу формирати и паралелне комисије за преглед задатака. По правилу, гранични бодови за позив на окружна такмичења су другачији за различите округе.

На Републичко такмичење ученике позива свака од Републичких комисија. Број позваних ученика по разреду зависи од могућности школе домаћина да квалитетно угости такмичаре, могућности комисије да квалитетно оцени задатке и смерница Министарства.

Члан 13.

Због стимулације рада са ученицима који не похађају посебна одељења, као и због прилагођавања критеријума за пласман ученика програмима различитих школа, избор ученика за окружна и републичка такмичења врши се на следећи начин:

- 1) Одреди се број ученика који се позивају на такмичење у складу са Чланом 12,
- 2) Формира се јединствена ранг листа ученика са претходног нивоа такмичења према освојеним ненормираним бодовима,
- 3) Са овог списка се број позваних ученика посебних одељења смањи за 20%, заокруживањем на цео број према правилима за заокруживање бројева. За овако добијени број повећава се број позваних ученика осталих школа.

Члан 14.

Код такмичења средњошколаца на Српску физичку олимпијаду се позива најмање 12 најбољих ученика из категорије ученика посебних одељења и најмање 8 ученика обичних одељења.

Код такмичења основаца на Српску физичку олимпијаду се позива најмање 8 најбољих ученика из категорије ученика посебних одељења и најмање 12 ученика обичних одељења.

На Српску физичку олимпијаду могу бити позвани и гости из суседних земаља. Сви учесници на овом такмичењу равноправно се такмиче за награде. У екипе које представљају Србију на међународним такмичењима бирају се само такмичари из Србије, рангирани изостављањем гостујућих ученика са ранг листе.

На експериментални део такмичења на Српској физичкој олимпијади позива се по око 10 такмичара основних и средњих школа који су освојили највећи број поена на теоријском делу такмичења.

Број ученика који се позива на припреме за међународну олимпијаду одређује Републичка комисија на крају Српске физичке олимпијаде.

Члан 15.

Правила посебних позива на окружна и републичка такмичења.

а) На окружно такмичење могу бити позвани и ученици који су:

- у једној од претходне две године освојили неку награду на окружном или вишем нивоу такмичења, под условом да су показали одређено знање на општинском такмичењу, или ако су из објективних разлога спречени да учествују на њему (болест, друга такмичења и сл.),
- из општина које би на такмичењу биле заступљене са малим бројем ученика по постигнутом успеху на општинском такмичењу.

б) На Републичко такмичење могу бити позвани и ученици који су:

- у једној од претходне две године освојили неку награду на Републичком такмичењу или некој од олимпијада, под условом да су показали одређено знање на окружном такмичењу,
- из округа који уопште не би био заступљен на Републичком такмичењу према постигнутом успеху ученика на окружном такмичењу.

Пласман по основу освојених награда претходних година није правило, него изузетак. По овом основу може бити позван минималан број ученика, чиме се не смањује број ученика позваних према успеху на претходном

нивоу такмичења. При избору ученика позваних по овом критеријуму предност имају ученици којима недостаје мањи број бодова за пласман по успеху, без обзира на врсту награде коју су освојили претходних година.

Из округа који по постигнутом успеху ученика на окружним такмичењима не би били заступљени на Републичком такмичењу позива се један ученик који је освојио на окружном такмичењу највећи број бодова у свим разредима.

Да би били позвани на окружна и републичка такмичења по наведеним основима, ученици, преко својих наставника, треба да упуте писмену молбу окружној, односно Републичкој комисији. Исту молбу треба упутити и у другим, по мишљењу ученика и њихових наставника, оправданим случајевима.

Исти ученик може бити позван на такмичење по овом члану Правилника само на једном нивоу такмичења у току исте школске године.

Члан 16.

Због додатне ангажованости наставника физике у организацији такмичења у некој школи и смањене могућности припреме ученика за такмичење, на такмичења до републичког нивоа могу бити позвани и ученици из школе-домаћина такмичења, иако не задовољавају критеријуме позива по основу освојених бодова.

Овако позвани ученици не смеју да смањују број ученика који би на такмичење били позвани према постигнутом успеху. Број овако позваних ученика одређује председник комисије одговарајућег такмичења.

Члан 17.

Школска такмичења организују и спроводе активи наставника физике у школама.

Општинска такмичења организују и спроводе комисије које формирају активи наставника физике уз помоћ подружнице ДФС, активиста ДФС и одговорних лица у одељењима Министарства просвете.

Окружна такмичења организују и спроводе комисије које формирају одговарајуће подружнице ДФС, активисти ДФС и одговорна лица у одељењима Министарства просвете.

Републичка такмичења и Српску физичку олимпијаду организује и спроводи Републичка комисија.

Техничку организацију свих такмичења врши школа, односно факултет - домаћин такмичења уз помоћ комисије која организује такмичење, подружнице ДФС и одговорних лица у одељењима Министарства просвете.

Члан 18.

Ако на такмичењу учествују ученици који не знају српски језик, а није достављен текст задатака на одговарајућем језику, поступа се на следећи начин: Саг времена (по потреби и више) пре почетка такмичења наставник који познаје матерњи језик ученика преводи текст задатака. Од почетка превођења до уласка ученика у просторије за израду задатака наставник који је преводио задатке не сме да комуницира са ученицима и другим наставницима. Ако постоји могућност, превођење не треба да врши наставник ученика за кога се задаци преводе.

Члан 19.

Ради лакше организације општинских и окружних такмичења, две или више општина, односно два или више округа, могу заједно да организују општинска, односно окружна такмичења. Резултати са оваквих такмичења достављају се комисијама на следећем нивоу такмичења посебно за сваку општину, односно округ.

Уз сагласност општинских или окружних комисија за такмичења поједини ученици могу да се такмиче у општини, односно округу, којима не припада њихова школа. Разлози за овакве поступке могу бити: лакше превођење задатака, неодржавање такмичења у матичној средини, као и други оправдани разлози.

Члан 20.

Организатори општинских такмичења обавезни су одмах по завршетку такмичења, а најдаље у року од 24 часа, организаторима окружних такмичења доставити:

- коначне резултате такмичења за све такмичаре (са ненормираним бројем освојених бодова), и
- задатке свих такмичара.

Организатори окружних такмичења су обавезни да доставе у електронској форми резултате такмичења електронском поштом на адресу означену у пропратном писму, чим они постану коначни. Обавезно је коришћење формулара који се може наћи на сајту ДФС.

У резултатима треба обавезно означити који су ученици из посебних, а који из осталих одељења. Ако није јасно означено да ученик није из посебног одељења, а похађа школу у којој постоје посебна одељења, комисије ће сматрати да је ученик из посебног одељења.

Члан 21.

Задатке за школска такмичења припремају активи наставника физике у школама.

Задатке за општинска, окружна и републичка такмичења и Српску физичку олимпијаду припрема Републичка комисија. Дистрибуција задатака са решењима за општинска и окружна такмичења врши се преко одговорних лица у одељењима Министарства просвете, подружница ДФС и организатора такмичења (директора школе домаћина такмичења).

Члан 22.

Комисије за преглед задатака на школском, општинском и окружном нивоу састављају организатори такмичења. Окосницу Комисије за преглед задатака на републичким такмичењима чине чланови Републичке комисије, која одређује остале чланове комисије. Комисије за преглед и оцену задатака на Српској физичкој олимпијади и изборном такмичењу састављене су од чланова Републичке комисије.

Члан 23.

Комисије за преглед задатака оцењују израду задатака бодовима од 0 до максималног броја бодова предвиђеног за потпуно решен задатак. Бодови се заокружују на једну децималу. Укупан збир бодова, за потпуно решене све задатке, износи 100. При томе се комисије морају придржавати следећих принципа:

- а) Водити рачуна о упутству за бодовање парцијалних решења које је саставни део званичног решења задатка на општинском и окружном нивоу.
- б) Ако се кроз део решења задатка провлачи грешка, из претходног дела задатка, без које би решење тог дела задатка било тачно, за решење тог дела задатка се додељује 80% бодова предвиђених за тачно решење. На пример: ученик тачним решавањем освоји 10 поена и начини грешку у следећем делу задатка, који носи 5 поена. Ако задатак носи 20 поена, укупно освојени поени су: 10 за тачно урађено, 0 за погрешно урађени део, 4 (80% од преосталих 5) за део који би био тачно урађен да није начињена грешка.
- в) Ако је задатак или део задатка исправно решен у општим бројевима, а погрешно одређена бројна вредност тражених физичких величина, од максималног броја бодова, предвиђених за тачан резултат, одузети по један бод, ако упутством за бодовање није другачије одређено.
- г) За нетачне (или изостављене) јединице физичких величина одузети по један бод.
- д) Ако је ученик доставио два различита решења задатка или дела задатка од којих је само једно тачно, а нетачно решење није јасно прецртано, ученик не добија поене на тај задатак или део задатка.

По основу тачака б), в) и г) бодови се одузимају независно, тј. ако су бодови одузети по основу тачке б), обавезно се одузимају и по основу тачака в) и г) ако су те грешке учињене.

Члан 24.

Задатке на свим нивоима такмичења, осим школског, ученици раде под шифром. Ако у прегледу задатака у неком разреду учествује наставник чији се ученик такмичи у истом разреду, шифра не сме да се пише нигде на раду, него се мора налазити у затвореној коверти приложеној уз рад. Наставник ученика може бити у комисији за преглед и оцену задатака у истом разреду где има ученика само на општинским и окружним такмичењима, ако је присутан мали број наставника, тако да није могућа другачија организација комисије. Привремени резултати такмичења, за сваку такмичарску групу, објављују се обавезно под шифром. Они садрже број освојених бодова по задацима и збирно. По правилу, ови резултати се објављују истог дана када је такмичење завршено. Ако то није могуће, такмичари морају бити у што краћем року обавештени о њима. Такмичарима мора бити омогућено улагање жалбе на бодовање урађених задатака комисији која је оцењивала задатке. Жалба мора бити поднета под шифром и образложена.

Привремени резултати такмичења, после завршених писмених жалби, могу бити објављени са именима ученика, пошто могу и лично да се појаве пред комисијом за преглед и оцену задатака и уложу усмену жалбу.

Ако такмичар није задовољан одговором на жалбу и његов наставник физике сматра да има основа учениковом незадовољству, наставник може погледати рад сам или заједно са учеником и уложити усмену жалбу. Ако наставник није присутан из оправданих разлога, то може учинити и сам ученик.

Ако наставник није задовољан одлуком комисије по поновљеној жалби, може се жалити на оцену комисије председнику Републичке комисије или његовом заменику.

У случају општинских и окружних такмичења, ова жалба се подноси писмено, уз обавезано достављање оригинала или копије задатака оверене од стране школе - домаћина такмичења. На републичким такмичењима, Српској физичкој олимпијади и изборном такмичењу ове жалбе се подносе одмах после поновљених жалби.

Председници комисија доносе коначну одлуку по жалби, при чему се, по потреби, консултују са аутором и рецензентом задатка и осталим члановима Републичке комисије.

О времену у коме се могу поднети жалбе на општинским и окружним такмичењима ученици морају бити јасно обавештени. Ако другачије није објављено на самом такмичењу, на републичким такмичењима и Српској физичкој олимпијади жалбе се подносе у року од 30 минута од објављивања привремених резултата, а поновљене жалбе се подносе у року од 15 минута од саопштавања одговора по жалбама. На изборном такмичењу подносе се само усмене жалбе, одмах после објављивања привремених резултата.

После решења жалби, такмичарске комисије објављују резултате за сваку такмичарску групу. Они садрже: имена такмичара по редоследу који одговара освојеним бодовима, имена њихових професора, назив школе и место, број укупно освојених бодова и освојене награде.

Приликом решавања по жалбама на свим нивоима оцена задатака може бити повећана или смањена. Ако се при разматрању жалби открије грешка која се провлачила у прегледу задатака више такмичара, одговарајућа комисија је обавезна да поново прегледа одговарајуће задатке свих такмичара, без обзира да ли су поднели жалбу и коригује све оцене у плусу или минусу.

Члан 25.

Писмене и усмене жалбе морају бити потпуно образложене. Жалбе морају да садрже: број задатка и јасно означен део задатка за који ученик сматра да није добио број бодова који му припада према упутству за оцењивање, или који део задатка је урадио тачно, али на другачији начин од званичног решења.

Ако ученик тврди да је његово решење једнако званичном решењу, израженом на други начин, обавезан је да писмено докаже једнакост решења и доказ приложи уз жалбе (писмене и усмене).

Ако ученик тврди да је начинио случајну грешку у току решавања, обавезан је да детаљно писмено покаже где је грешка учињена и да се њеном исправком добија тачан резултат. Доказ је обавезно приложити уз жалбе (писмене и усмене). Наведени докази не могу бити извођени у току усмених жалби.

Жалбе које нису образложене на претходно наведене начине неће бити разматране, као и жалбе облика: "погледајте поново 2. задатак", "мислим да нисам добио довољно бодова на другом делу 1. задатка" и сл.

Усмене жалбе по ученику трају највише 5 минута. Овај рок може бити продужен само на иницијативу члана комисије коме се жалба подноси.

Члан 26.

Техничке грешке начињене на свим нивоима такмичења, које нису везане за оцену задатака, могу бити исправљене у било ком тренутку, ако буду примећене од стране било ког учесника у такмичењу и ако за то постоје објективне могућности. Такве грешке су: неуписан одговарајући број освојених бодова, који ученик није приметио (ранији одлазак са такмичења и сл.), грешке у сабирању освојених бодова, грешке у нормирању освојених бодова и друге.

Исправком техничких грешака ученицима могу бити додавани или одузимани бодови, што може утицати и на врсту освојене награде и пласман на виши ниво такмичења.

Да би овакве грешке биле исправљене, онај ко их примети треба да одговарајућој комисији за преглед и оцену задатака уложи образложен приговор.

При достављању евентуалних приговора треба водити рачуна о објективним могућностима да исправка буде направљена. Зато треба водити рачуна о следећем:

- задаци са општинских такмичења се одмах по завршетку жалби достављају организаторима окружних такмичења,
- задаци са окружних такмичења се одмах по завршетку жалби достављају Републичкој комисији,
- ако су све жалбе решене и ако нема приговора, задаци са свих такмичења могу бити уништени после 5 дана од завршетка такмичења.

Комисија која је начинила техничку грешку треба да се извини ученику код кога је грешка учињена.

Члан 27.

Ако на основу приговора наставника, или на неки други начин, процени да нека од окружних комисија за преглед и оцену задатака није поштовала овај Правилник, Републичка комисија поново прегледа и оцењује задатке те комисије. Оцена Републичке комисије у овом случају је коначна оцена задатака са тог окружног такмичења. При томе Републичка комисија посебну пажњу поклања провери оцена задатака ученика који се позивају на Републичко такмичење са минималним бројем бодова.

Члан 28.

Ученици су обавезни да на такмичење понесу: прибор за писање и цртање (обична оловка, хемијска оловка, гумица и троугао) и обичан калкулатор. Коришћење калкулатора који се могу програмирати, или који садрже меморије текстуалних садржаја, је забрањено. Пре поласка на такмичење такмичари се морају консултовати са својим наставницима о могућности коришћења својих калкулатора.

Коначна решења задатака требају бити написана хемијском оловком, изузев графика, које треба нацртати графитном оловком.

На радном столу или око њега, не сме да се налази ништа друго осим наведеног прибора и ствари које на сто ставе домаћини такмичења.

Са такмичења се дисквалификују сви ученици код којих се нађе било шта што може допринети његовој предности у решавању задатака у односу на остале такмичаре.

Ученици при изради задатака не смеју међусобно размењивати предмете или разговарати. У току израде задатака ученик сме да се обрати питањем везаним за технички део такмичења само дежурном наставнику.

Са такмичења на свим нивоима се дисквалификују сви ученици који су међусобно комуницирали, размењивањем предмета, разговором, или на други начин.

На републичким такмичењима и Српској физичкој олимпијади ученици могу поставити питања ауторима и рецензентима задатака ако им није јасна формулација задатка. Питања чији одговори могу да сугеришу начин решавања задатка нису дозвољена.

На општинским и окружним такмичењима ученици немају право постављања било каквих питања везаних за задатке дежурним наставницима или другим особама. У случају постављања оваквих питања најстрожије је забрањено одговарање на њих.

Члан 29.

Признања (дипломе и похвале) на општинским и окружним такмичењима се додељују према броју освојених бодова. При томе се, по правилу, треба придржавати следеће табеле:

Врста награде	Освојено бодова
Диплома прве награде	$90 \leq n \leq 100$
Диплома друге награде	$78 \leq n \leq 90$
Диплома треће награде	$65 \leq n \leq 78$
Похвала	$50 \leq n \leq 65$

Ако одговарајућа комисија за преглед и оцену задатака, према постигнутим резултатима, процени да задаци по тежини знатно одступају од уобичајених, може појачати или ослабити наведене критеријуме. На свим општинским или окружним такмичењима не морају бити исти критеријуми за признања. Због популаризације такмичења, у општинама и окрузима са малим бројем такмичара, границе за признања могу бити знатно ниже од наведених.

На републичким такмичењима и Српској физичкој олимпијади се посебно за све категорије такмичара признања додељују на следећи начин:

- Прву награду добија 8% најуспешнијих ученика,
- Другу награду добијају ученици који нису освојили прву награду, а пласирали су се у првих 25% ученика,
- Трећу награду добијају ученици који нису освојили прву или другу награду, а пласирали су се у првих 50% ученика,
- Похвалу добијају ученици који нису освојили ниједну од награда, а пласирали су се у првих 67% ученика.

Процент ученика се заокружује по математичким правилима, осим код похвале где се заокружује на први виши цео број. Процент се рачуна од укупног броја ученика који су позвани на такмичење.

Признања се, по правилу, додељују ученицима на општинским, окружним, републичким такмичењима и Српској физичкој олимпијади. Признања на општинским и окружним такмичењима обезбеђују организатори ових такмичења. Признања на републичким такмичењима и Српској физичкој олимпијади обезбеђује ДФС. Предлог општег изгледа признања дат је у прилогу.

На свим нивоима такмичења од ученика се, пре израде задатака, захтева да напишу имена наставника (највише два) који су, по његовом мишљењу, значајно допринели његовом успеху на такмичењу (наставник у текућем разреду, наставник у било ком претходном разреду, наставник са колективних или појединачних припрема и сл.). Имена ових наставника се пишу на ученичка признања.

Поред наведених, организатори такмичења на школском, општинском и окружном нивоу, могу доделити и специјална признања ученицима.

Организатори такмичења на окружном нивоу могу доделити признања и наставницима, чији су ученици освојили награде, као и захвалнице школама-домаћинима и спонзорима.

Члан 30.

На републичким такмичењима и Српској физичкој олимпијади се додељују:

- а) Дипломе и похвале ученицима,
- б) Признања наставницима чији су ученици освојили неку од награда,
- в) Захвалница школи - домаћину такмичења.

Поред наведених, могу бити додељена и специјална признања, као на пример:

- а) Диплома за оригинално решење задатка,
- б) Посебна признања најуспешнијим наставницима,
- в) Захвалнице спонзорима.

Члан 31.

Организатори такмичења, по могућности, обезбеђују награде за такмичаре. При томе треба настојати да се, макар и веома скромне, награде доделе и на најмасовнијим такмичењима, школском и општинском. По могућности, организатори додељују награде и наставницима на републичким такмичењима, нарочито уз посебна признања (тачка 2б) Члан 30. овог Правилника).

Члан 32.

Екипа Србије за Међународну јуниорску научну олимпијаду одређује се на основу успеха постигнутог на Српској физичкој олимпијади за основну школу и изборном такмичењу, које се одржава после припрема. Екипа Србије за Међународну Олимпијаду из физике одређује се на основу успеха постигнутог на Српској физичкој олимпијади за средње школе.

На међународна такмичења се позивају ученици који су освојили збирно највећи број нормираних бодова на наведеним такмичењима.

Члан 33.

У појединим фазама ученици основних школа могу освојити максимално следећи број нормираних поена:

- а) Српска физичка олимпијада: 200 бодова (100 теорија, 100 експеримент),
- б) Изборно такмичење: 100 бодова.

У појединим фазама ученици средњих школа могу освојити максимално следећи број нормираних поена:

- а) Српска физичка олимпијада: 100 бодова (70 теорија, 30 експеримент)

Нормирање бодова у свим фазама такмичења врши се по формули $100 \cdot n / n_{\max}$, где су: n - број освојених бодова и n_{\max} - највећи број освојених бодова, на текућој фази такмичења. Нормирани бодови се заокружују на две децимале.

Члан 34.

По завршетку Српске физичке олимпијаде, а пре одласка на међународна такмичења, Републичка комисија за такмичења, према могућностима, организује припреме ученика за ова такмичења. На крају припрема основаца организује се изборно такмичење.

Изборно такмичење ученика основних школа се састоји од три дела:

- 1) задаци из физике, који треба највише да провере знање ученика из оних области физике и математике које се не уче по програму основних школа у Србији, а налазе се у програму међународног такмичења,
- 2) тест или задаци из хемије,
- 3) тест или задаци из биологије.

Бодови добијени на појединим деловима изборног такмичења нормирају се тако да ученици који у потпуности реше сва три дела добијају: за први део 34 бода, а за други и трећи део по 33 бода. Другим речима, да би један ученик добио 100 поена на изборном такмичењу треба да најбоље уради сва три дела овог такмичења.

Члан 35.

У случају немогућности одржавања свих предвиђених нивоа такмичења услед непредвидљивих ситуација (елементарне непогоде, нова такмичења и сл.), Републичка комисија може одредити екипе Србије за међународна такмичења на основу:

- резултата одржаних такмичења,
- резултата одржаних нивоа такмичења и резултата такмичења из претходних година,
- на основу претходна два критеријума и додатног такмичења.

Члан 36.

Председници комисија за такмичења на свим нивоима, обавештавају јавност преко одговарајућих средстава јавног информисања о предстојећим такмичењима и резултатима такмичења. При томе треба настојати да се поред имена награђених ученика објаве и имена њихових наставника.

Члан 37.

Жалбе на такмичења, на свим нивоима, разматра и одлуке по њима доносе председници комисија. У ту сврху се они, по потреби, консултују са осталим члановима комисија, усмено, писмено, или на одговарајућим седницама комисија. Ове жалбе подносе искључиво наставници у име ученика. Одговори на писане жалбе достављају се у писаној форми.

Жалбе на рад Републичке комисије подносе се Управном одбору Друштва физичара Србије. Жалбе ове врсте подносе наставници.

Члан 38.

Поводом свих питања која се могу појавити у току свих фаза такмичења, а које нису регулисана или прецизирана овим Правилником, одлуке доноси Републичка комисија. Приликом доношења оваквих одлука Комисија мора да садржи најмање пет чланова. Одлуке донете на овај начин морају бити у сагласности са основним циљевима такмичења, који су дефинисани Чланом 1. овог Правилника.

Члан 39.

Овај Правилник, као и његове измене, примењују се у школској години у којој је усвојен од стране Управног одбора ДФС, под условом да је објављен на сајту ДФС пре почетка првог општинског такмичења.

У Београду, 7.2.2012,

Доцент др Иван Дојчиновић,
Председник
Друштва физичара Србије

Пример општег изгледа признања

ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ

И

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ СРБИЈЕ

додељују

ПОХВАЛУ

Марку Марковићу

ученику VI разреда Основне школе "Свети Сава" у Ковину

за успех постигнут на општинском такмичењу из физике школске 2011/12. године.

Наставници: Иван Ивановић

У Ковину,

Председник Комисије

Директор ОШ

3.3.2012. год.

(домаћин)